

فی ۲۳ رمضان سنہ ۳۲۶ و فی ۶ تشرین اول سنہ ۳۲۴

جمعیت علمیہ اسلامیہ نیک ناشر افکاریدر

مدیر مسئول
محمد فطین افندیسر محرر
مصطفی صبریصاحب امتیاز
شہری احمد افندی

مندرجات

بشکطاش حادثہ سی و احکام شریہ	جمعیت علیہ	آرزوی دل	محمد ہارف
علوم اسلامیہ عالمہ برنظر	کوچرک جدی	بند عطار ترجمہ سی	نجیب راجی
السلام تحفۃ الاسلام	جانبی نجیب	اجتماعیات	
دین اسلامدہ هدف مناقشہ اولان مسائل	مصطفی صبری	تراژد نفوس	حسن تحسین
التضاد بین الاسلام والاستبداد	حافظ محمد	فاس مسلمانتری	
بعث بعد الموت	حسین حازم	ہند مسلمانتری	
ادبیات		زبدہ سیاسیات	
برسامرہ سماویہ	ولدان	نشر	
جماعت	ع. طائف		

نسخہ سی ۵۰ پارہ در

ابونہ اجرتی

برسنہ لکی ۹۵ التی آیلنی ۵۰ غروشددر

درج ابدلیان اوراق اعادہ اولتماز

قادر مرز :

اکثر مقالانہ آیات کریمہ و احادیث نبویہ درج ایدلمش بولندینی نظر اعتبارہ آلہ رفق رعایت سزا لکدہ بولنلمامی
رجا اولنور .

برمسالك اولدى . وىناء عليه بعض حكمايك « ریاكارلغك نتیجه می دینسز لکدر ، قولى اولانجه قوتيله تجلی ایلدی الحاصل هرکالک زوالی طیبی اولقله صحرانور دشقاوت اولان حکومت مستبده سالک اولدینی ره رفته ده رهین کال ونهسایت غیره الهک ظهوريله دوجار اضمحلال اولدی .

مسلمانلر! صاقین مایوس اولمیک . چونکه اورته ده باعث یأس وقتور اوله جق برسب یوق .

دین مبین اسلام شعله عالم افروزی الی ماشاء الله ادامه ایدوب طوره مقدر . ایشته انور الهی اطفایه بذل مقدور ایلان خذله — معجزات باقیه سندن اولق اوزره — اورته دن قالدی .

مسلمانلر کنه دیکزه کلیکز . طالبیفکتر خواب عیالت وغفلتدن بیدار اولیکز . اطرافیکزه باقیکز ، باقیکزده کاشانده جوشان اولان میل ترقیده کنه دیکز ایجن برجرای سلامت تعین ایدیکز . دائرة شریعتدن برلظه ایرلایکز . بربریکزله تأمین حسن معاشرت ایلکیز . جبل متین وفاق واتحاده درت اله یابیشکز . چونکه بداه معالجه [۱] « لاتنافسوا بعدی ولا یضرب بعضکم رقاب بعضکم » مألنده اولان وصیت نبویه فراموش ایتمیکز . عموم وطنداشلیکزله خوش یکینیکزله عدالت عنوان نجابت اسلامیت ، صدق و خلوص طوبت متحکم ذمت انسانیتدر . ان ایس الانسان الاماسی وان سعبه سوف یری .

فاتح درسمالردن
حافظ محمد

— بعث بعد الموت —

اولاد کنه صکره درلک ، معتقدات دینه مزندر . بتون شرایع مقدمه ، اعتقاد معادک وجوبی متفقاً قبول [۱] بن جرار رحمه الله انتقال ایلکدن صکره بربریکزله بوزوشماک . بربریکزی بوزا لایماک .

دین مبین اسلام خفیه لکی تزییف ، واربانی لوم ونه دایدیور .

حکومت مستبده ارباب ناموسی خفیه لکه تشویق و اجبار ، بیت المالی خفیه لره تخصیص وایشار ایلوردی . دین مبین اسلام مشاوره نی توصیه و امر ایدیور . حکومت مستبده دولاب حکومتی تدویر کنه دینسندن بشقه سینه برحق بخش ایتبور ، ارباب حیتک آغزنی قیزغین دمبرلره داغلیوردی .

دین مبین اسلام مهددن لحده قدر اربابی اکتساب عرفانه سوق و تشویق ایدیور ، یئلرله یئلیمتارک بر اوله جقنی بیان ایدیور .

حکومت مستبده انتشار معارفی منه چالیشیور ، مدرسه لره ، مکتبلره چاره اقراضی آراشدیریور ، کتبخانه لره محو اولدینی ، کتابلره یئما ایلدیکنی مسامحه کارانه ، سرورانه آقیشلایوردی .

دین مبین اسلام سارق لره دست تجاوزنی کیور . حکومت مستبده ملک کیسه سی صویمقدمه بیت المال ایشال دست خسار ایلکمه اظهار رسوخ و ملکه ایلوردی . دین مبین اسلام راشی ایله مرثینی لسان نبوی ایله تابعن ایدیور .

حکومت مستبده جه رشوت برکب مشروع و طیبی ایدی . بردرجه ده که مصالح عبادک مدار تسویه و تمشیقی اولان مأموریتلر رشوتله آلتیر ، صلیتیر ، دواورده ایشی بولان کیسه رشوت نامنه برشی و برمدیکه ایشی کوردیرمه مقدر اوله مازدی .

دین مبین اسلام سالکینی تجارتنه ، کد یئمیله کچمکه ، اخلاق الله ایله تخذه سوق و دعوت ایدیورکن حکومت مستبده نك سایه لطفنده برچوق تجارتخانه لرافلاس ایتدی . ملکیتدن فکر تجارت بتون بتون زائل اولدی ، هرکس کوزنی بیت المال دیکدی . مساوی اخلاق صولک دهشت و شدتیه حکم فرما اولمه بانالادی . خلوص مقصد ، حسن نیت قالدی . ریاکارلک شایان اتباع

اوروی زمین ، دها دونکی کون یابس ، کتله تراپیه
حالده ایدی . یابوکون لباس سبزینه بورونمش ، تماشانه
دویولمز برقالیجه دانشین .

بوخوالات بدیهیه قارشی لسان نقدیسکر :
سبحان من تحیر فی صغیه العقل
سبحان من قدرته یعجز الفحول
دیمکدن کندینی آله میور .

وقتکه مصباح منیر نبوتدن بالذات استازره ایلمک
دور سعادت — جناب رسالتآب اقدیمزک عالم لاهوتیه
رجوعیه — منقطع اولدی . خلفای راشدین حضرت تلمیذ
عهد کرینلری ده ختام بولدی . فرق ضاله تکثر ایدره
سویسو اعتراضلر ، درلو ، درلو شههلر ابقاع ابدلدی .
منکرین فلاسفه : (بمث بعدالموت) ک وجودینه قائل
اولق : محالات عقلیه امکان ویرمک دیمکدر دیدی .
هان علمای اعلام حضراتی « هر بر مکلفه شرعاً بمث
واعاده ک وقوعه فقط محال عقلی مستلزم اولیه حق
صورته و وقوعه اعتقاد اتمک واجبدر . کیفیتنی علم
الهی به نقویض ایدرز بمث واعاده ایمانک محتاج چون بزه
تیین کیفیت لازم دکاسدر . واجب اعمالی حضرت تلمی
امریعتی ایستدیک کی اجرا ایدر » دهرک الک کسدرمه
جواب لازمی اعطا ایدی .

فقط — الله قبرلری پر نور ، همت واقعه لر بی مشکور
ایتسون — ینه او علمای دین ؛ بعض افکار ضعیفه
احسانک معتقدانی محافظه ، شبهات واقعه سی ازاله
ایچون سرد دلائل خصوصنده قصور ایددی .

بز ، شوراجقده وجوب ، استحاله ، جوازدن
عبارت بولنان احکام عقلیه دایره برمقده سرد اتمکلیکی
وجیهدن عدا ایدیوروز . چونکه بومقده ، اسالاس
اسلامیت اولان (مع فیه الله) — که فیض وجوددن مقصود
اصلی ده آنجق اودر — کی برچوق معتقدات اساسیه ک
توضیح حقیقتیه ، موافق عقل و حکمت اولدیفیه
مدار یکانه اوله جقدر ،

ایدکلیش وشوقدر وارکه کیفیت وقوعنده اختلاف واقع
اولمشدر .

علمای فخرام ، حکمای اسلام (بمث بعدالموت) ک
وقوعه دایره براین مقننه انیان اتمکشلردر . برحاله که
ذره قدر عقلی اولان ؛ او قناعات بخش عقول دلائلی
دریش تأمل ایتدکه قبول خصوصنده ترده محل کورمز .
نیر تابان سالت ، بدراتم نبوت افندمن حضرت تلمی
اعتقاد معادک وجوبنه دایره شر فوارد اولان نصوص شرعییه
مشرکینه تبلیغ بیوردق لرده آنلر ؛ « حیات کندیلرندن
ابدیا مفارقت اتمش ، بشون اجزاسی فنا پذیر اولمش
امواتی فصل اولورده الله احیا ایدمه بیلیر » دیه متعجابه
شههلر ایراد ایتدیلر . فقط فرقان حکیم التبدیل ؛ شبهات
واردیه — ادراکات و عقولک مساعد ، اک قریب بر
طرز حکیمانه ده — برخیلی آیات بینات ابله دفع وازاله
ایتدی .

مثال منیفی افادات آتیه ایله تبیین وادا ایدلیمکز
معانی جلیله ؛ او حکمیات عالیله جله سندنر .

« قدرت نامهیه مالک برحکیم لم یزل ؛ هرشی مرادات
سبحانیسه سی دایره سندنه تدویردن هیچ برزمان عاجز
اولماز .

کمال علم ایله متصف بردیان علیم ؛ برشی نقدر دقیق
اولورسه اولسون محیط علم ازلیسندن خارج براتاز .
بو قدر انتظام بدیهیه ، اتقان واحکامیه کائناتی
هیچ یوقدن ساحه وجوده کتیرن برقادر مطلق ، جای
اشتباهیدرکه اولجه عالم شهوده کاوبده صکره رهین فنا
اولان امواتی اعادهیه قادر اولسون ! قادردر قادر .
باقکر !

دم خزانک حلولیه بی روح برحاله کان روی زمینه
همار وقتی کنگجه باران فیض رسان اترالیه اثر حیات
بخش ایدیور . برده باقسه کزکه جابجا آثار خضارت
ونضارت رومنا اولیورمش ؛ هر یرده مشهود اولان بهجت
ولطافت ؛ جالب حیرت ومقنوتیکز اولور . حالوکه

کورور، عالم، محقق، حکیم، مدقق برائسانہ!! انقلاب
ایتمندہ از غرائب می وارد؟

عجبا جریان عادتہ مأوف اولماش اولسه ایدک
بارانک ارض، بیتہ نزولہ حیرتس انظار اولان درلو درلو
آغاچلری، شکوفلری، طادی، رایجہ سی، لونو متنوع
مبوءلری اثبات ایتمی بزہ اغرب غرائبدن گلزمیدی؟!

عجبا ائتلاف عادت اولمیدی اوفاجتی برده پیراچہ سی
باباغی برطاشہ چاقمہ حاصل اولہ جق کوچک برشرارہ مک
قوجہ بر بلدی اولانچہ موجودیلہ طعمہ دندان لایب
ایدہرک منقلب خاکستر ایتدیکنہ تعجب ایتمزی ایدک؟
ہلہ بعض اجسامک یکدیگرہ داک و تماندن حاصل
اولان برقوت غیر مرئیہ، (الکتریق قوتی) قوجہ قوجہ
جسملری تحریک و آک واسطہ سیلہ انقال جسمہ بی،
انکار بشری جار افطار جہانہ جر و ایصال ایدہ چکنہ
نصل ایٹانہ بیلیردک؟

لیکن الفت عادت، تکرر مشاہدات، عقلاً مستحیل
کور دیکمز بوکی حیرتس عقول شیردن غرائبی تدریجاً
ازالہ ایدییور. ادلہ سی دہ سرد ایدیانجہ تماماً قناعت
حاصلہ اولیور. اولیورده اوت! بوجدانات و بوندہ
مندج اسرار عجیبہ بر مؤثر حقیقتک اثر صنع بدیہ بدر
دیور.

صدمہ رجوع ایتمدن شوراسنی دہ عرض ایدیم کہ
اس اساس اسلامیت اولان (وجود باری بی اعتقاد) ہ
نسبۃ فروعدن عد اولنان (بہت بعدالموت) کی مسائلدہ
ازالہ شہات ایچون بسط دلائل ایتمدن مقدم وجود
باری بی اثبات، صوکرہ دہ فروعہ دائرہ راہین اقامہ
ایلمک لازمہ دندر. ناکہ معترض اصلک دلائلی فصل
شایان قبول، موافق عقل و حکمت اولدیننی تأمل ایدہرک
فرعک براہیننی دہ قبول خصوصندہ کربوہ شہانہ
صاپوب طورہ مسون.

حسین حازم

مابعدی وار

وجوب. — بر شینک یوقلنی قبول ایتمہ مسیدر.
برک، ایکنک نصفی اولمی، خالق عالمک وارلنی کی.

برک، ایکنک نصفی اولمی، خالق عالمک وارلنی
عقلاً واجبدر. تخلف قبول ایتمز. شوقررک اولکیسی
بدیہدر دلہ محتاج دکلددر. ایکنجیسی نظریدر. دلہ
محتاجدر.

استحاله. — بر شینک نبوتی قبول ایتمہ مسیدر.
نبوتی قبول ایتمن شینہ مستحیل و محال عقلی دینر.
اوج عددینک جیفٹ اولمی، خالق عالم ایچون شریکک
بولمی کی. بونک دہ اولکیسی محال بدیہی، ایکنجیسی
محال نظریدر.

جواز. — بر شینک نبوت و انتفای قبول ایدہ
بیلہ. میدر ہ احد کتیدی. فلان آدم، باقری آلتونہ
قلب ایتدی، کی.

احدک کتیمی، فلان آدمک باقری آلتونہ قلب
ایتمی جائزات عقلیہ دندر. شوقدر وارکہ اولکیس بدیہی
تعبیر دیکرہ عادی درک عادۃ جوق واقع اولور. عقل؛
بونی استغراب ایتمز. لیکن ایکنجیسی یعنی فلان آدمک
نحسای ذہبہ قابی عقلاً جائزدر. فقط عادۃ نادر یاخود
اصلاً واقع اولماش اولدینی ایچون بادی اسردہ عقول؛
بونی استغراب ایدر، جواز نبوتی ایچون دلیل ایستر
دلائل مقننہ سی سرد ایتدیکی ہان جائز الوقوع اولدیننہ
قناعت حاصل ایدر. مستحیل الوجود اولدیننی اعتراف
ایدر.

ایستہ عصانک، قوجہ بریلانہ انفلائی، دکزک
اتفلاق، آتشک یا قاسمی، حیوان اعجمک تکلم ایتمی
وامثالی بیکلر جہ مستغرب عقول اولان جائزات عقلیہ
ہب بوجہ دندر.

جریان عادتدن قطع نظر ایدہرک شو عالم شہودہ شوبہ
بر عطف نگاہ ایدہم. بحیرا عقول نہ قدر غرائب کوروروز.
عجبا طو پراغک نباتہ، غذایہ، قانہ، نطفیہ، علاقہ
ات پارچہ سنہ، دہا صوکرہ ذی روح، سویلر، ایشیدیر